

ERNEST LLUCH: UN RECORD PERSONAL

JOSEP CUNÍ

Vaig trobar en l'Ernest Lluch¹ alguna cosa més profunda que la bona relació amb un col·laborador dels meus programes. Hi vaig trobar, també, la intensitat d'una relació que, havent-se iniciat per raons professionals, va anar guanyant en profunditat fins arribar a ser d'afinitat personal i, goso dir-ho, de sòlids vincles emotius. Hi vaig trobar l'amic col·laborador a qui recorria amb freqüència per demanar-li també consell i assessorament. I, amb el temps, i gràcies a la seva manera de ser, aquesta relació es va estendre també a la meua família. Amb ell vaig aprendre a conèixer el País Basc, amb ell vaig saber comprendre les raons de l'enfrontament dels bascos i posicionar-me d'una manera equidistant dels dos bàndols que tristament s'hi han constituït. A ell, doncs, gràcies.

M'han demanat que dibuixi el perfil humà i psicològic de l'Ernest. Vana sol·licitud. No sóc, ni puc ni vull ser el biògraf. Déu nos en guard! I encara menys l'analista que escorcolli en el seu pensament o la seva ment. Sí, però, que puc explicar una mica el seu comportament a través de la seva vida mediàtica, que va ser propensa i intensa. I, possiblement, a través d'aquest aspecte es puguin despendre els altres retrats.

L'Ernest, d'entrada, era una persona assequible als mitjans. I vull remarcar-ho perquè no és moneda corrent. Sol passar que les persones interessades en els mitjans no són de preferència per a aquests i, en canvi, aquelles per les quals els mitjans s'interessen són precisament les que es resisteixen a la proximitat. I no m'estranya: és una relació perillosa. Tant com ho és la mediàtica amb alguns tipus de personatges.

Al marge d'aquest aspecte —propi de l'estudi dels efectes i conseqüències de la comunicació—, hi ha, però, dues característiques d'en Lluch que voldria destacar, perquè tampoc no són habituals. Una li era pròpia per acadèmic. Com que era disciplinat, tenia una gran capacitat d'integració en els mitjans en els quals col·laborava. Volia conèixer el continent per adaptar-hi el contingut. I crec que puc dir-ho amb una certa autoritat, ja que l'Ernest va ser col·laborador setmanal dels meus programes de ràdio en tres emissores durant uns quants anys, de manera ininterrompuda. No sóc capaç de quantificar-ho, però no crec errar si ho xifro en deu anys. Però també en televisió. I en aquest darrer cas, tot i ser-ne partidari, potser ho feia per no saber dir que no, ja que en algunes ocasions s'havia trobat enmig de polèmiques de les quals es lamentava.

Si destaco la disciplina mediàtica de l'Ernest Lluch, ho faig en relació amb els continguts a partir dels quals s'havia compromès a explicar-se. Característica digna de ser ressaltada, perquè també vol dir capacitat d'adaptació al llenguatge

1. Aquest article és la transcripció de la intervenció de l'autor en l'acte d'homenatge a Ernest Lluch que va fer-se a Cal Ble, d'Igualada, el dia 17 de febrer de 2001.

de cada mitjà. Tot i ser sovint una mica caòtic en les seves exposicions, que tot s'ha de dir, ho era per la seva voluntat de ser clarificador, didàctic. Per això, quan parlava a través de la ràdio sabia adaptar-se al llenguatge radiofònic. I quan ho feia a través de la pantalla, solia acompanyar-se de la gesticulació que l'ajudava a reforçar les tesis que defensava, de manera que l'espectador visualitzés la convicció amb la qual ell s'expressava verbalment. Així doncs, no només era disciplinat, sinó que també s'integrava. Integració que li era fàcil, atesa la seva bona relació personal amb els equips dels programes en els quals col·laborava i amb els quals volia sentir-se vinculat. Tant és així que, el vespre anterior a la seva intervenció, trucava o es feia trucar per decidir el contingut conjuntament amb la persona de l'equip assignada. I era tan flexible a les propostes com capaç de proposar ell mateix elements enriquidors per al programa. I no només per a l'espai en el qual intervenia. L'endemà, a més a més, arribava abans d'hora, repassava l'enfocament, suggeria possibles afegitons i encara tenia temps de fer gresca amb la resta de companys posant-los al corrent de qualsevol de les moltes tafaneries que coneixia.

Quan la seva participació no era fixa, trucar l'Ernest per demanar-li una col·laboració puntual, volia dir haver-li de contestar unes quantes preguntes. Primera, de què havia de parlar. Si la qüestió li feia el pes, deia que sí però ajudant a perfilar el marc de la conversa o alguna exposició que creia convenient d'afegir-hi. En cas de negativa, la resposta s'acompanyava d'una raó sincera. La que fos.

En qualsevol dels casos, però, assumia com a propis els suggeriments que se li feien. La qual cosa no vol dir pas que cedís o que optés per un comportament dòcil. No. Significava que s'endinsava em la disciplina corresponent. I en dominava moltes, per pronunciar-se com l'expert que era. Altra cosa era què es treia de les butxaques, quin era el lloc on havia escrit quatre apunts o dades per il·lustrar la xerrada. Qualsevol persona que no

el conegués podia quedar-ne sorpresa. Tot li era útil: un tovalló de paper d'un bar o restaurant, el revers d'un bitllet d'autobús o el marge d'un full de diari. En tenia prou amb qualsevol espai en blanc on pogués apuntar-se tres o quatre coses. Ah, i amb lletra de cal·ligrafia. Sempre idèntica. Modèlica.

Com deia abans, arribava amb temps a l'estudi. Entrava discretament, seia i, de manera disciplinada, esperava el seu torn. Mentrestant demanava una xocolata i n'escurava el got fins aprofitar el darrer vestigi de la pols original arraconada en el cul del recipient. Un cop feta la intervenció, o bé es quedava o sortia a fer-la petar amb els membres de l'equip. Feia noves aportacions, suggeria possibles temes a tractar i no només per a ell, s'interessava per l'audiència i narrava experiències viscudes arran dels comentaris recollits dels oients.

Per tot plegat, no m'estranya gens ni mica la reacció popular que ha provocat el seu assassinat. La seva manera fàcil, planera i entenedora d'explicar les coses, de divulgar coneixements, l'havia convertit en un referent per a l'audiència. Per a la població, doncs. I ell ho sabia, com ho sabíem aquells qui compartíem amb ell el procés de la comunicació. I ho constatarem mitjançant les trucades telefòniques o les converses personals d'oients que l'elogiaven sobretot perquè l'entenien. Fet que, tristament, no tots els col·laboradors dels mitjans audiovisuals poden dir.

Des d'aquest punt de vista, l'Ernest davant un micròfon es caracteritzava per la seva capacitat de convertir en llenguatge popular qualsevol principi científic, acadèmic. Les darreres setmanes així ho va demostrar en les qüestions econòmiques. Però aquesta necessitat d'adaptar-se, i a diferència d'alguns dels seus col·legues, mai no la va entendre com una concessió. Als al contrari. Tampoc com un esforç afegit que havia de fer per justificar-se mediàticament, sinó com un requeriment professional, bàsic i elemental, d'adequació al mitjà.

Si és cert, com sembla, que la facilitat de comunicar a través d'un mitjà és un reflex de la

capacitat de fer-ho en la vida real, no només a la virtual, és evident que l'aparent dualitat queda reduïda i simplificada a una única característica. L'Ernest era així. Per sort de tots els qui el vàrem conèixer i el vàrem estimar. Per sort d'aquells que mai no l'oblidarem i procurarem —jo, si més no, així m'ho he plantejat— recordar-ne el llegat i el criteri tan sovint com sigui necessari.

JOSEP CUNÍ I LLAUDET (Tiana, 1953) és un conegut periodista i professional dels mitjans de comunicació de Catalunya. Actualment condueix, a la ràdio, el *magazine* diari dels *Matins d'Ona Catalana* i, a la televisió, el programa setmanal de debat *L'aventura quotidiana* a TV3.